

CENE PO POŠTI:
za četrť leta K 36.—
za en mesec K 12.—

POSAMEZNA ŠTEVILKA 60 VIN.

Najbolj jarko odseva iz njih spoznanje, da je cerkev po svoji notranji biti socialno-izgledni faktor, ki je nenadomestljiv, da nižje tako kakor cerkev ne more gojiti za državo tako neobhodnega čustva občestvenosti in da mora državnik v cerkveno-

Načelno sem, da ni nikjer dokazano, da bi sedanja oblika zasebne lasti bila najkakovostnejša. Zasebna last ni nič absolutnega, ampak so trdili Rimljani s svojim stavkom: »Jus utendi et abutendi res sua«. Pravica, da se stvar uporablja in zlorablja. To stališče je nesocialno! Temeljno načelo vsega je socialna blaginja! Od tega zavisi vse drugo. Zasebna last je utemeljena le v toliko, v kolikor podpira socialno blaginjo. Zasebna last mora biti zvezana s socialnimi dolžnostmi in deli. Ko bi bili ljudje idealni, bi v življenju to načelo izvajali. Ker pa niso, mora država krepko posegati in z zakonom določiti socialne dolžnosti zasebne lastnine. (Avramovič: Tako je!) Vrlo dobro! — Demetrovič: A v resnici? Gospod Demetrovič! Vi mene izzivate, pa veste, da nimam ne hiše, ne opanj-

Širite „NOVI ČAS“

politični postavodaji računati ne s kakšnimi medlimi, nedoločeni, individualnimi verskimi čustvi, kakor je to splošna tendenca liberalizma, ampak s krščanstvom kot socialnim faktom, kot v določnem pravcu razvijajočo se organizacijo, kot cerkvijo. Čeprav se tako v Belgiji kakor na Nizozemskem niti duhovniki niti škofje ne smatrajo za uradnike in država pri imenovanju cerkvenih funkcionarjev nima pravice niti soodločevati niti sploh na kakršenkoli način na imenovanje vplivati, so duhovniki in škofje vsaj deloma od države plačani; v Belgiji pokojnine v celoti obremenjujejo državo. V Belgiji, kjer kot javnopravna organizacija ni priznana cerkev kot celota, temuž takozvane »cerkvene fabrike«, svetske bogoslužne občine, imajo le-te skrbeti za stroške bogoslužja, del duhovniških plač in vzdrževanje cerkvenih poslopij; če pa ta sredstva ne zadostujejo, je občina obvezana doplačati nedostatek iz občinskega budgeta. Na Nizozemskem je to vprašanje rešeno tako, da dobi cerkev, ki je tu kot taka priznana za javnopravno družbo, vsako leto izvestno vsoto kot odškodnino za sekularizirano cerkveno imetje; del eksistenčnih sredstev duhovščine tvori v obeh imenovanih državah tudi odškodnina za verski poduk v šolah.

Načelo, ki se v tem izraža, je čisto pravično. Dočim je država prosvetljenega absolutizma po izvršeni sekularizaciji cerkvenega premoženja splošno smatrala, da je cerkev za nadaljnje vzdrževanje bogoslužja iz državnih sredstev obvezana pospeševati državno misel na škodo svoje notranje duhovne svobode, četudi se je državna misel navadno istovetila s samovoljo, posebnimi nameni in smerjo vsakokratnih državnikov — se je belg. in nizozemska cerkvenopolitična postavodaja postavila na stališče, da cerkev že sama na sebi služi celi človeški družbi, da je služba duhovnika že kot taka največjega socialnega pomena za občestvo in da se njena naravna socialnonpravna naloga ne da dovolj visoko oceniti, vsled česar je le pravično, če vse občestvo brez izjeme nosi breme za vzdrževanje take socialnovazne naprave, ne da bi cerkev zato bila obvezana še h kakim specialnim protislužbam v prid režimu. Zakaj treba je brez vsakih nepotrebnih ozirov naglašati, da od cerkve nimajo koristiti le verniki v najožjem smislu besede, marveč vsi, celo tisti, ki so ji morebiti sovražni, uživajo pa neprecenljive dobrate že samo od fakta njenega obstoja in delovanja, ki v največji meri pospešuje mirni razvoj državlanskega življenja, blažilno vpliva na izravnanje obstoječih socialnih nasprotij, pravno utemeljuje princip avtoritete in nudi najuspešnejše motive in najmočnejšo sankcijo za socialno koristno, pravno življenje.

CENJENIM NAROČNIKOM

uljudno sporočamo, da

14. t. m. ustavimo list

vsem onim, ki še nimajo poravnane naročnine za pretekli mesec.

Da ne bode neljubega naknadnega dopošiljanja in prekinjevanja v romanu, naj nam vsak, ki še nima lista plačanega, hitro pošlje naročnino.

Uprava »Novega časa«.

E. Bulwer: Poslednji dnevi v Pompejih.

15

Potrkal je na zadnja vrata reke krčme; odprla se in nek surov glas ji je velel nasteti dobljene sesterčije. Predno pa je mogla odgovoriti, je nek drug, ne tako surov glas rekel:

»Kaj boš s tem majhnim dobičkom, Burbon. Glas dekleta bodo kmalu zopet hoteli imeti pri gostijah našega bogatega prijatelja, in kakor veš, on precej dobro plača za jezike svojih slavčkov.«

»Oj, rajši ne — upam, da ne,« je vzklila Nidija tresoč se po celem telesu, »rajši prosjajim od jutra do noči, samo ne pošljite me tja.«

»Zakaj pa ne?« je vprašal isti glas.

»Zato ker — ker sem mlada in slabotne narave in ženske tovarišice, ki sem jih našla tam, niso primerna družba za človeka ki — ki — —«

»Je sužnja v Burbonovi hiši,« je porogljivo odvrnil isti glas in se hripavo zakrohotal. Tesalka je odložila cvetlice, uprla glavo ob roke, in se tiho zjokala.

Medtem je Glavk dospel do hiše zale Napolitanke. Našel je Jono sedečo sredi svojih služabnic, ki so delale okrog nje. Njena harla je stala poleg nje, zakaj bila je oni dan nenavadno nemarljiva, morebiti nenavadno zamišljena. Pri jutranji svetlobi, v preprostem oblazilu se mu je zdela vse lepša kakor pri začrtih svetilkah in okrašena s dragocenimi dragulji kakor prejšnjo noč, posebno radi nekake blede, ki se ji je razgrinjala čez prozorne barve, radi nekake rdečice, ki se je pri-

Politični dogodki.

+ Verouk na Češkem odpravljen. — Načrt češkoslovaške vlade obsega določbe, da se verouk odpravi iz šole. Tudi kot neobvezen predmet se ne bo več učil v šoli. Kdor hoče svoje otroke vzgajati versko, naj dobi duhovnika domov. Zasebne šole z verskim značajem so sploh prepovedane. — To je uspeh socialistično-agrarne svobodomiselnosti vlade na Češkem. Kam bo prišla češkoslovaška republika s tako politiko, bomo še videli.

+ Dunajska socialistična občinska uprava uvaža kulturni boj. Dunajska socialnodemokratska občinska uprava je predložila mestnemu svetu zakonski načrt, ki združuje dosežki dunajski okrajni in pa nižjeavstrijski deželni šolski svet v nov »mestni šolski svet« s kompetencami obeh prejšnjih. Ta združitev je postala vsled ločitve Dunaja od dežele Nižje-Avstrijske potrebna. Zanimivo pa je, da bi bili po načrtu iz novega mestnega šolskega sveta zastopniki vere kot taki izključeni! Razen tega si hočejo socialisti v novem šolskem oblastvu za dolgo zagotoviti prevladujočo večino na ta način, da bo poleg 40 zastopnikov občinskega odbora, ki se izvolijo po proporeu, poslal v šolski svet mestni senat še pošebej 20 svojih zastopnikov brez proporea. Krščanski socialci so napovedali uzakonitvi tega načrta najostrejši boj. Celo cionist Ehrlich je izjavil, da dokler se vrši v šolah verski pouk, morajo imeti verstva v šolskem svetu svoje zastopnike. — To je nov dokaz, kaj socialiste najbolj peče: vera. Toliko bede, koliko neresenih socialnih vprašanj ima Dunaj, a socialistom se z ničemer ne mudi tako, kakor s kulturnim bojem. Pa si bodo opeli prste, kakor si jih je še vsak, kdor je hotel ugasi niti svetli ogenj vere, brez katerega bi srca zledela in zamrla vsaka kultura. Ljudstva vedo, kaj jim je ta ogenj in si ga ne bodo dali nikdar in nikjer in od nikogar vzeti.

+ Boljševiški napad na mehiškega nadškofa. Iz Pariza poročajo, da se je na hišo mehiškega nadškofa izvršil napad z zažigalnimi bombami, ki je hišo uničil. Nadškof je bil pred kratkim javno obsodil boljševizem.

Dnevni dogodki.

— Ljudsko štelje v Mariboru je doglano brez vojaštva in brez kaznjencev 30.700 prebivalcev. Od teh je 24.245 Slovencev in 6454 Nemcev.

— Črne koze v Trbovljah. Iz Trbovelj: Pojavili so se slučajni črni koz. Oblast je prepovedala vse prireditve, šode in enako.

— Železniška nesreča v Zalogu. Včeraj ob 6. uri zvečer se je pripetila na kolodvoru v Zalogu nesreča, katere žrtev je postal višji revident Fran Pertot, 45 let star, stanujoč na Lazah. Pri odhodu zagrebškega osebnega vlaka proti Lazam je revident Pertot hotel v naglici preskočiti železniški tir. V zadnjem trenutku pa ga je prišla lokomotiva in ga vrgla na tla. Pertot se je še toliko izmotal, da ga je kolo zagrabilo samo za stopalo leve noge. Kolesa so mu nogo popolnoma zmečkala in jo bo treba odrezati. Dalje je dobil pri padcu tudi znatno poškodbo na desnem senu. Poškodovanega revidenta so še takoj zvečer pripeljali na glavni kolodvor v Ljubljano in od tu z rešilnim vozom v javno bolnico na kirurški oddelk.

kazala nad njimi, ko se ji je on blizal. Dasi je bil vaje laskati se, mu je laskanje zamrlo na ustnicah, ko je nagovoril Jono. Čutil je, da bi bilo zoper njeno dostojanstvo, ako bi ji izrekel pozdrav, ki ga je kazal vsak pogled. Razgovarjala sta se o Grški; bil je predmet, ki je Jona rajši poslušala o njem nego se razgovarjala, bil je predmet, ki je Glavk mogel brez konca o njem govoriti. In Jona ga je poslušala zamišljeno, nemo; dražji so ji bili ti glasovi in ti popisi kakor vse prazno govorjenje njenih brezštevilnih oboževalcev. Mar je bil greh, da je ljubila svoje rojake? V njem je ljubila Atene; bogovi njenega naroda, dežela njenih sanj se ji je oglašala v njegovem glasu! Izza tistega časa sta se videvala dan za dnem. V večernem hladu sta delala izlete na mirno morje. Ponoči sta se zopet videla v Joninih dvorinah in portikih. Njuna ljubezen je bila iznenadna, a bila je močna; polnila jima je vse vire življenja. Srce — glava — čuti — domišljija, vsi so ji bili služabniki, svečeniki. Našla sta se kakor dve reči, ki se medsebojno privlačita, če odstraniš predmet, ki jih je ločil, našla sta in se združila kakor bi trenil; čutila sta se celo, da sta sploh tako dolgo ločena živila. In bilo je tako naravno, da sta se tako ljubila. Oba mlada, lepa, nadarjena, istega rodu in istih duš; sama poezija je bila v njuni zvezi. Mislila sta, da se nebo smeja nad njuno ljubeznijo. Kakor iščejo pregarjanci zavetišča v svetilišču, tako sta onadva našla v oltarju svoje ljubezni pribežališče pred zemeljskimi skrbmi; pokrila sta ga s cveticami — a nista vedela za kače, ki so se zvijale pod njimi.

Neki večer, bilo je peti večer po njunem prvem srečanju v Pompejih, sta se Glavk in Jona vračala z majhno družbo izbranih pri-

— Stroj zmečkal je desno roko 27letnemu Rusu Timoteju Gregoriju, ko je delal v tovarni Bistra v Domžalah.

— Star tat pred sodiščem. France Gorjanc s Primskovega pri Kranju doma je pričel svojo tatinsko pot z obsodbo ljubljanskega deželnega sodišča dne 1. marca 1888 in je bil takrat obsojen na 2 meseca težke ječe. Sledilo so na to neprestano kazni, ker je moč vedno kradel, kadar ni bil zaprt. Največkrat so ga sedeli pri ljubljanskem deželnem sodišču, toda za spremembo je stal večkrat tudi pred celovskim deželnim sodiščem. Vsega skupaj je bil 34 krat kaznovan. Ker je v noči na 1. oktobra 1920 vlomil pri Lovrencu Bizjaku v Britofu in ukradel več stvari, se je moral večkrat zagovarjati pred ljubljanskim deželnim sodiščem, ki mu je prisodilo 6 mesecev težke ječe.

— Agent in komisionar. Bivši hrvatski župnik Stjepan Zagerac je osnoval trgovsko tvrdko za agenturo in komisionelne posle v Karlovcu. Tvrdka je bila te dni protokolirana.

Ljubljanski dogodki.

Ij Postne pridige v stolnici so ob nedeljah ob 4. uri popoldne.

Ij K stanovanjski korupciji. Poverjenstvo za socialno skrb je vložilo včeraj ob 2. uri popoldne pri državnem pravdniku ovadbo proti kanclistu Dragetinu Besovu zaradi zlorabe uradne oblasti od nosno goljufije. Kanclist Drago Besov do danes še ni arretiran.

Ij Konec L šolskega polletja. Danes je na ljubljanskih šolah zaključek prvega šolskega polletja. Uspehi so v splošnem zelo slabi, zlasti tudi na višji dekliski šoli oziroma liceju. Nekatere gojenke so celo dobile v slovenščini slabe rede, tembolj marljivo pa so ves predpust posečale razne zabave in ples.

Ij Velikanska korupcijska afera. Odvetniška zbornica v Lincu se bo bavila v kratkem s sledečo senzacionalno afero: Znani milijonar A. je prišel v kazensko preiskavo radi veriženja, navijanja cen in zaradi tihotapstva. Najel si je odličnega odvetnika dr. Furlanera. Celo stvar je za obtoženega A. jako ugodno stala, ko je za slučaj zvedel odvetnik Mannasch, znani zastopnik velikih bank in bančnih podjetij. Sporočil je obtoženemu A., ki je bil v velikih skrbih, kako poteče njegova zadeva, da bi ga bil pripravljen s svojimi znanimi zvezami, ki jih je imel pri vladi, rešiti iz stiske, toda le pod pogojem, če odpove zastopstvo dr. Furlanera. Obtoženi milijonar A. je v resnici to storil. Ko pa je prišel k dr. Mannaschu, mu je ta povedal, da je bila odpoved pooblastila samo prvi pogoj. Drugi pogoj je, da mu da A. na razpolago 750.000 K, ki jih namerava uporabiti za namene svojih »visokih zvez«. Ko mu je A. vsoto v resnici izročil, si je izpogodil dr. Mannasch, da A. nima pravice terjati o tem znesku položite računa. Kmalu za tem je bilo kazensko postopanje proti A. brez vsakega prizadevanja novega zastopnika uradno usatvljeno. Ko je prišel A. k novemu zastopniku in zahteval, da mu vrne danih 750.000 kron, ga je ta čedni zastopnik cinčno zavrnil, da mu ni dolžan polagati računa. Kakor pravijo, je ta odvetnik zapleten tudi v neko drugo afero, ki je namreč za svoje politične prijatelje na kazniv način izsilil od tiskarnarja Bergbauma tiskarniško podjetje. — Ker imajo vsi prizadeti v Ljubljani svojo žlahto podobnih imen, objavljamo to vest med ljubljanskimi dogodki. Sicer

jatelj z izleta po zalivu; nalahno je plula njihova ladija po vodi, ki je že mrak nanjo legal, in le vesla so kalila njeno svitlo zrcalo. Ostala družba se je veselo razgovarjala med seboj, Glavk pa je sedel Joni pred nogami in bi ji rad pogledal v obraz, ampak se ni upal. Jona je prva prekinila molk.

»Uboji moj brat, kako bi bil užival to uro!«

»Tvoj brat?« je dejal Glavk; »nisem ga še videl. V tvoji družbi nisem mislil na nič drugega kakor na tebe, sicer bi te bil že vprašal, če ni bil tvoj brat, v cigar spremstvu si odšla od Minervinega svetlišča v Napolju.«

»On je bil.«

»In ali je tukaj?«

»On je — —«

»V Pompejih! Pa ga ni vedno pri tebi? Nemogoče!«

»Ima druge dolžnosti,« je odgovorila Jona žalostno; »Izidim svečenik je.«

»Pa tako mlad, in ono svečeništvo tako strogo, vsaj po tvojih postavah!« je rekel živahni, veselosrečni Grk iznenaden in s sočutjem. »Kaj ga je vendar moglo nagniti do tega?«

»Vedno je bil navdušen in goreč v verski pobožnosti, in zgovornost nekega Egiptana — najinega prijatelja in varuha — je zanimala v njem pobožno željo, posvetiti svoje življenje najbolj tajnostnemu naših božanstev. Morebiti ga je pri neizmerni gorečnosti še posebno mikala strogost tega čudnega svečeništva.«

»Pa, ali se ne kesa radi tega, kar si je izbral? Upam, da je srečen.«

Jona je globoko vzdihnila ter si spustila najčoln čez oči.

(Dalje.)

pa podobne afere tudi v Ljubljani niso neznane.

Ij Nesreče. Petinsedemdesletna starka Helena Aleš je včeraj dopoldne tako nesrečno padla po stopnicah svojega stanovanja na Zaloški cesti, da si je pretresla možgane. — Delavec Martin Juvancić v Klancu pri Litiji je doma padel s peči in si zlomil desno nogo v stegnu.

Ij Marijonetno gledališče igra v nedeljo 13. t. m. ob 3. in ob pol 6. uri popoldne romantično bajko v treh dejanjih od Berendorfa v prevodu dr. Ivana Laha »Zakleti kalif« in Poccijevo enodejanko »Gašperček slikar«.

Ij Manjša vsota denarja je bila najdena v četrtek popoldne v bližini frančiškanske cerkve. Kdor je denar izgubil, naj se zgasi v našem uredništvu.

Ij Nesreča. Učiteljica Alojzija Novak je pregledovala samokres, ki se ji je po nesreči sprožil in jo je krogla zadela v prsa. Rana je težka.

Naša društva.

d Na koncert »Ljubljane« dne 21. febra posebej opozarjamo. Spored nudi poleg dveh prekmurskih narodnih mnogo zanimivosti. Podroben spored na lepkih. (kl)

d Fantovski sestaneč za vse orlovsko odseke ljubljanskega okrožja se vrši v nedeljo, dne 13. t. m. ob 10. uri v knjižničnem dvorani Jugoslovanske tiskarne, III. nadstropje. Predaval bo brat Zabret o katoliških telovadnih organizacijah v tujini. — Udeležo naj se ga vsi odseki polnoštevilno. Uljudno vabimo tudi orliške krožke. — Br predsednik.

d Ščupetersko prosvetno društvo priredi v ponedeljek dne 14. t. m. ob pol 8. uri zvečer predavanje o jako aktualnem predmetu. Vstop prost.

Odgovorni urednik Anton Marinček.

Izdaja konzorcij »Novega časa«.

Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.

F. BRUMAT
LJUBLJANA
Osahovrstno manufaktur in tkanine
po konkurenčni ceni.
Mestni trg 25. I.

Zopet nekaj za Vas!

Mučilni vlaglavoč?
Trganje po udih?
Glitni revmatizem?
Prehlajenje? Nespa-
vanje? Nervoznost?

Pozkuzite tudi Vi Feller-
ev pravi Elsa Fluid. Cu-
dili se bodele in hvalili
Fellerjev Elsa Fluid kot
dobrega prijatelja tudi
časih! 6 dvojnih ali 2
voliki specialni stekle-
nici 42- K. Revma prašek
in tablete zoper revma
15- K. Aspirin praški
15- K.

Ali kašljate?
Sluz odstranjuje in kašelj
tolajši Zagerac prsi sok
9- K. Hega-plaščice
(prane pastila zoper ka-
šel) 7-50 K. Bonboni iz
slada in trpoten od 3- K.
naprej. Prni čaj proti
kašlju 8- K. Finkovski
prah 8- K. Guajakol si-
rup na zdravniški pred-
pis 40- K. Lipov čaj 8- K.

Glavobol?
Ravno tako pripraven,
kakor zanesljiv v uporabi
je Fellerjev mentolirni
nik »Elsa« 12- K. Prašek
zoper glavobol 15- K.
Kinin prašek, prašek zo-
per mrzlico 30- K.

Zobobol?
Zobne kapljice 5- K. Zo-
leno olje 30- K. Očesna
voda 5- K.

Srbečica, garje.
Mazilo zoper garje 12- K.
Naphtolno mazilo 16- in
20- K. Zvepljeno mazilo
12- K. Vsa ostala mazila
kakor Zinkovo mazilo,
belo svinčeno mazilo,
aromatično mazilo, lavo-
rovo mazilo v škalah po
3-, 7- in 12- K. Mazilo sa-
rane 15- K. Otroško ma-
zilo in katrni cvet 12- in
60- K. Mazilo zoper ozebi-
line 15- K. Bishlon ob-
liž, repinobliž 2- in 4- K.
Ovet in mazilo zoper
golšo 15- K.

Zdravila za živlno.
Živinski prah 1 škaltja
7-50 K. Mazilo za konje
25- K. Amikak 6- in 30- K.
Grenka sol 3- K. Krolein
15- K. Terpentinsvo olje
6- in 30- K. Gosti ter-
pentin 5- in 10- K. Ma-
zilo zoper uši 3- in 12- K.

Pri vprašanju
naj se priloži poštno
znamko za odgovor.

Državna trošarina
se računa pri alkoholnih
preparatih posebno, an-
pak samo po lastnem
strošku.

Omot in poštnina
se računa posebno, toda
napejene. Priporočila
več na enkrat naročiti,
kajti stroški na več robe
razdeljeni, manj zmanjša.

II. Naročila se adresirajo na:
EVGEN V. FELLER, lekarna,
Stubica donja, Elsatrg 245. Hrvatska.